

26. Dönem Milletvekili Genel Seçimi Almanya'nın Oyları değerlendirmesi (ilk 7 gün)

Genel olarak bu seçimlerde seçim organizasyonunun ve işleyişinin önceki seçimlere kıyasla daha düzenli, daha sakin ve daha şeffaf şekilde işlediğini gözlemliyoruz.

I. SEÇİM YERİ VE SANDIK BAŞI

Ulaşım

Almanya'da 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimi çoğu seçim bölgesinde T.C. Başkonsolosluklarında yapılmaktadır. Bu alanlar ulaşım açısından kolay ulaşılabilen yerlerdedir.

Sandık Alanı Düzeni

Sandıklar bazı bölgelerde konsolosluk bahçesine kurulan çadırlarda ya da kabinlerde kurulurken bazı bölgelerde fuar alanları gibi kiralanmış yerlere kurulmuştur. Bazı sandık alanlarının küçüklüğünden kaynaklanan yer problemi özellikle yoğunluk olan zamanlarda müşahitlerin bütün sandık başı işlemlerini izlemesine engel olmaktadır. Önceki seçim raporlarımızda belirttiğimiz oy verme kabinlerinin sandık kurulunun arkasında olması ve bu yüzden sandık kurullarının oy veren seçmeni takibinin zorluğu konusunda bir değişme olmadığını gözlemledik. Seçim sandıklarının ve sandık kurulunun oturduğu masalar en önde, oy kullanma kabinleri bu masaların arkasında (her sandık başı için 3 kabin yan yana bulunmaktadır). Bu düzen, seçmen oy kullanma kabine girdiği andan itibaren sandık kurulu üyelerinin onları izleyememelerine ve usulsüzlük durumlarının takibini zorlaştırmaktadır. Yan yana bulunan bu oy verme kabinlerinin arasındaki mesafe oy vermeye giren kişilerin birbirine müdahale etmesine engel teşkil etmemektedir. Öte yandan örneğin Nürnberg seçim bölgesinde oy verme kabinleri sandık kurulu masalarının ön tarafında bulunmaktadır ve kabinler, oy verme kabine giren kişilerin birbirlerini görerek müdahalede bulunmayacağı şekilde yerleştirilmişlerdir.

Özellikle yoğun oy kullanımının olacağı öngörülen resmi tatil ya da hafta sonu gibi günlerde kapıda uzun kuyruklar oluşturan seçmenler sandık başlarına 10'ar ya da 20'şer gruplar halinde alınmaktadır. Bu durumun sandık başında olan yığılmaları ve gerilimi büyük ölçüde azalttığını düşünüyoruz. Ayrıca oy verme işleminin yoğun olduğu haftasonlarında sandık sayısının arttırılması sandık başındaki yığılmaları engellediğinden sevindirici bir gelişmedir.

Acil Durumda Müdahale

Göze çarpan bir diğer önemli konu da bir çok seçim bölgesinde acil durumlarda müdahalede bulunabilecek bir sağlık ekibinin ve ambulansın seçim alanının etrafında hazır bulunmamasıdır.

Sandık Başı

Bazı seçim bölgelerinde bazı derneklerin (örneğin UETD) sandık başında bulunma hakları olmadığı halde sandık sandık gezerek sandık kurulu üyeleriyle konuştuğu, onlara gül ve veya kartvizit dağıttığı gözlemlenmiştir.

202 sayılı genelge Madde 21 ve 22 itibarıyla sandık çevresinde ve sandık alanında bulunma hakkı olan kişiler tanımlanmıştır. Buna göre: Sandık çevresinde, sandık kurulu başkan ve üyeleri, adaylar, milletvekilleri, o sandık bölgesinde kayıtlı seçmenler ve o sandıkta görevli müşahitler ile bina sorumluları ve çağrı üzerine gelen görevli kolluk güçleri veya özel güvenlik görevlilerinden başka kimse bulunamaz. Şu kadar ki, siyasi partilerin İlçe Seçim Kuruluna bildirdikleri itiraza yetkili kişiler ile temsilciler, İlçe Seçim Kurulunca önceden kendilerine verilen belge ile sandık çevresinde bulunabilirler.

Sandık alanında bulunabilecekler: Sandık alanında, sandık çevresinde bulunma hakkına sahip kimseler ile seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçleri veya özel güvenlik görevlilerinden başka kimse bulunamaz.

Buna göre çeşitli derneklerin, grupların ya da organizasyonların kanunda belirtilen tanımlar haricinde sandık başında bulunabilme hakları yoktur.

Basın Özgürlüğü: Şeffaf seçimleri demokrasinin „Olmazsa olmaz“ı olarak gören Gurbetin Oyları (GO), basın özgürlüğünün seçim süresince sağlanmasını şeffaf seçimlerin ayrılmaz bir parçası olarak görür. 298 Sayılı, seçimlerin temel hükümlerini içeren kanunun 82/1 maddesi ve yurt dışı seçimlerinin düzenleyen YSK'nın 202 sayılı genelgesinin 22/2 maddesinde „Medya mensuplarının; sandık çevresinde, sandık başı işlemlerine engel olmamak şartıyla, haber amacıyla görüntü almaları ve bilgi elde etmeleri serbesttir.“ ifadesi yer almaktadır. Basın mensuplarının seçim alanına girmesi bu seçimlerde engellenmemiştir.

Sandık Kurulu Üyelerinin Çalışma Şartları

Sandık kurulu başkanları ve memur üyeleri bazı seçim bölgelerinde bütün seçim boyunca bazı seçim bölgelerinde ise dönüşümlü olarak olacak şekilde görev yapmaktadır. Seçim süresi sabah 9:00'dan akşam yaklaşık 20:00'a kadar sürmektedir. Özellikle oy vermenin yoğun olduğu günlerde oy vermeye gelen seçmene gerekli açıklamaların yapılmadan oy kabinine gönderildiği tekrar gözlemlenmiştir.

Bazı seçim bölgelerinde sandık kurulu üyelerinin günlük ücretlerinin banka hesaplarına yattığını fakat bazı seçim bölgelerinde bu ödemelerin elden sandık başında yapıldığını gözlemledik. Aynı şekilde örneğin Münih'te sandık başında bulunan bir partili üyenin bazı kişilere (kendilerini getiren sürücüye) ödeme yaptığını gözlemledik. Bu kişiye sorulduğunda yaptığı ödemelerin kayıtlı makbuzlarını göstermiştir. Sandık başında para alışverişinin yapılması seçmenler arasında bazen şüphe uyandırabilmektedir. Bu tür alışverişlerin seçim alanında yapılmamasını tavsiye ederiz.

Sandık Kurulu Üyeleri

Seçimin yurt dışında 3. kez yapılması sebebiyle sandık kurulu ve komisyon üyelerinin daha önceki seçim tecrübelerinden yararlanarak daha düzenli, mevzuata daha hakim ve kurallara daha dikkatli olduğu gözlemlendi.

Daha önce seçimde görev almamış üyelerin bulunduğu sandık alanlarında ise (örneğin Stuttgart) ilk kez görev yapan sandık kurulu üyelerinin bazı durumlarda özensiz işlem yaptığını gözlemledik.

Bazı seçim bölgelerinde sandık başında karşılaşılan usulsüzlükler çoğunlukla sandık kurulu üyelerinin ve seçmenlerin seçim ile ilgili mevzuata hakim olmamaları, bu konuda eksik bilgi sahibi olmaları ve ve müşahitlerin onlara vermek istediği kanuni bilgileri kabul etmek istememelerinden kaynaklanmıştır.

Geçen seçimde sorunlu bölgelerde (örneğin Hannover) bu seçim organizasyonun daha düzenli yapıldığını ve sandık kurulu başkan ve üyelerinin geçen seçime oranla daha titiz davrandığını gözlemledik.

Komisyon Üyeleri

Taşıma ve saklama komisyonunun başkanı ve üyeleri seçim alanlarında etkin rol oynamaktadır ve işleyişin mevzuata uygun olmasına çalışmaktadır.

Müşahitlerin durumu

Müşahitler geçen seçimin aksine bu seçimde sorunsuz gözlem yapabilmektedir. Bazı seçim bölgelerinde müşahitlerin sandık başına yaklaşmasına hala izin verilmemektedir. Geçen seçimlerde uygulanan, müşahitlerin masanın karşısında, bilgisayar ekranını göremeyecek şekilde bir alan şerit ile ayrılmış alanlarda bulundurulması bu seçimde de bazı seçim bölgelerinde uygulanmaktadır. Bu uygulama müşahitlerin sandık başındaki bütün işlemlerinin takibine (örneğin seçmenin daha önce oy verip vermediğinin SEÇSİS sisteminden kontrolü, seçmenin o seçim bölgesinde kayıtlı olup olmadığı gibi) engel teşkil etmektedir.

Bu sene müşahitlerimize örnek 502 sayılı Zarf Sayım Tutanağının ıslak imzalı kopyasının verilmesi konusunda zorluk çıkartılmamaktadır.

Gurbetin Oyları Almanya ekibi olarak seçim alanına gitmeden önce müşahitlerimize sandık güvenliği eğitimi veriyoruz. Öte yandan partilerin kendi müşahitlerinin, müşahitlik yapmanın hak ve görevleri konusunda pek bir bilgiye sahip olmadıklarını gözlemliyoruz. Mevzuatı yeterice bilmeyen müşahitlerin seçim alanında usulsüzlükler karşısında reaksiyonları zayıf ya da yanlış olabiliyor. Bu yüzden özellikle partilere seçim öncesinde müşahitlerini seçim mevzuatı hakkında eğitmelerinin büyük önem taşıdığını bir kez daha hatırlatırız.

Zarf ve Oy Pusulaları

Bu seçimde yine sandıklara ilk seçim günü yaklaşık 200 zarf ve pusulanın bulunduğu balyalar verilmiş gün sonunda kullanılmayan zarf ve pusulalar ertesi gün tekrar kullanılmak üzere tutanak karşılığında komisyona teslim edilmiştir. Ertesi gün komisyon tarafından sandık kuruluna öncelikle bu bir gün önceden kalan zarf ve pusulalar teslim edilmiştir. Gün içerisinde sandıkta zarf ve pusula bittiği takdirde komisyondan yaklaşık 200 zarf ve pusulanın bulunduğu yeni balyalar temin edilmiştir. Geçen genel seçimlerde gözlemlediğimiz yoğunluk durumunda gün içerisinde alınan pusula ve zarfların sayılmaması ve tutanak defterine alındığı sırada değil bir kağıda not edilerek akşam kalan ve kullanılan sayılarla sağlamasının yapılmasından sonra geçirilmesi güvensizlik uyandırmıştır. Bu seçimde bu duruma dikkat edilmesini önemle rica ederiz.

Bu seçimde dikkat çeken önemli bir nokta zarfların ağzlarının içlerine pusulalar konulduktan sonra düzgün şekilde yapışmamasıdır. Bu durum bir çok seçimde güvensizlik uyandırmaktadır.

II. SANDIK BAŞINDA KULLANILAN SEÇSİS PROGRAMI ve OY VERME İŞLEMİ

Oy verme işlemi sırasında SEÇSİS aşağıdaki şekilde işlemektedir

- 1) Seçmenin TC kimlik numarası sisteme girilir ve sorgulama sonucunda nüfus kayıt bilgilerinin bulunduğu bir sonuç penceresi çıkar.
- 2) Bu sonuç penceresinde eğer seçmen doğru seçim bölgesinde sorgulanmışsa başka hiçbir uyarı çıkmamaktadır. Bu durumda bu pencerede sağ alt köşede „Oyu Kaydet“ butonu vardır ve seçmen oyunu sandığa attıktan sonra bu butona basılarak sisteme kaydedilir.
- 3) Seçmenin TC kimlik numarası sorgulaması yanlış seçim bölgesinde yapılırsa ekranda ufak bir pencere açılarak ‘Seçmen X seçim bölgesine kayıtlıdır’ ya da ‘Seçmen yurt içi seçmen

kaydına kayıtlıdır' gibi notlar çıkmaktadır. Böyle durumlarda sağ alt köşedeki „Oyu Kaydet“ butonuna tıklanamaz.

4) Kayıtlı olduğu seçim bölgesinde oy kullanmaya gelen seçmene bir başka sandık kurulu üyesi tarafından oy pusulası, zarf ve tercih mührü verilerek gerekli açıklamalar yapılır. Seçmen oyunu kullanmak üzere oy verme kabinine gönderilir.

5) Bu sırada seçmenin Ad Soyad, TC Kimlik No ve Baba Adı bilgileri sandık kurulunun bir üyesi tarafından seçmen listesine yazılır.

6) Seçmen oyunu kullanıp kabinden çıktıktan sonra zarfı sandığa atar.

7) Oyunu sandığa atan seçmene seçmen listesine adı yazılmış olan sıraya imzası atılır, „Oyu Kaydet“ butonuna tıklanarak sisteme kaydı yapılır ve kimliği iade edilir.

Daha önceki seçimde yaptığımız incelemelerde bu işlemin ortalama bir seçmen için yaklaşık 3 dakika sürdüğünü gözlemledik. Yoğun oy kullanımının olduğu günlerde bile bütün bu basamakların düzgün şekilde mevzuata uygun olarak uygulanması bir zorunluluktur.

Yurt dışında yapılan seçimlerde seçmenler kayıtlı oldukları seçim alanında herhangi bir sandıkta oy kullanabilmektedir.

III. ŞİKAYETLER

Seçmenlerin şikayetleri: Özellikle daha önce seçmen kaydını kontrol etmemiş kişilerin kayıtlarının başka şehirlerde ya da Türkiye’de çıkması vakalarına yine sıklıkla rastladık. Bu durumda seçmenler oy kullanamadıkları için “Boşu boşuna mı o kadar yolu geldik!” diye dert yandıklarını gözlemledik. Bunun dışında bazı seçmenler “nasılsa ben bu konsoloslukta işlem yaptım ya da nasılsa bu konsolosluğun bağlı olduğu yerde yaşıyorum” düşüncesiyle kayıtlarının otomatik olarak o seçim bölgesinde olacağını düşünmüşler. Bazı durumlarda da aile üyelerinden bir tanesi “nasılsa ben bu konsolosluğa kayıtlıyım” diyerek diğer aile üyelerinin de otomatik olarak orada kayıtlı olacağını düşünmüşler. Bu kişiler ne yazık ki kayıtlarını kontrol etmediklerinden, başka seçim bölgesinde kayıtlı çıkmış olmaları durumunda yanlış seçim bölgesine geldiklerinden oy kullanamamışlardır. Seçim öncesinde seçmenlerin kayıtlarını kontrol etmelerinin gerekliliği önemle hatırlatılmalıdır.

IV. EN ÇOK KARŞILAŞILAN USULSÜZLÜKLER

26. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde yine en çok yaşanan usulsüzlükler mevzuatın yeterince bilmemesinden ve olması gerektiği gibi uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Oy verme esnasında en çok karşılaşılan usulsüzlükler oy verme kabinine birden çok kişinin girmesi, oy verme kabinlerinde seçmenlerinin birbirine müdahalede bulunması, oylarının fotoğrafını çekmesi, mührü basmaya engelini olmamasına rağmen özellikle eşlerin birbiri için “o nereye basacağını bilmez, anlamaz” diyerek ısrarla birbirine telkinde bulunmaya çalışmalarıdır.

Seçimlerde usulsüzlüklerin en kolay önüne geçilme yolu orada müşahit olarak görev yapmaktır. Çoğu sandık başkanı ve üyesinin doğru işleyişi gerçekten öyle olması gerektiği için değil de "aman müşahitler sonra laf ediyorlar, tutanak tutuyorlar" dedikleri için dikkatli bir şekilde yaptığını bu seçimlerde de gözlemledik. Bu yüzden müşahitliğin en önemli noktasının sadece orada durarak bile sağlanabilecek olan caydırıcılık olduğunu düşünüyoruz. Usulsüz uygulamalara karşı müşahitliğin büyük önemi olduğunu tekrar hatırlatırız.

V. OY KULLANMADA SEÇMENLERİN DİKKAT ETMESİ GEREKENLER

1. Seçmenler, oy kullanmaya gitmeden önce mutlaka www.ysk.gov.tr adresinden kayıtlarını kontrol etmelidirler, mümkünse kayıtlarının bir ekran çıktısını alarak seçim alanına yanlarında götürmelidirler.

2. Seçmenler fotoğraflı ve TC kimlik no'lu nüfus cüzdanı veya pasaport ibraz etmelidir. Nüfus cüzdanında/pasaportta TC kimlik no yoksa bu numaranın yer aldığı ek bir kimlik belgesi veya temsilcilikçe (Konsolosluk veya Büyükelçilik tarafından) verilmiş seçmeni tanıtacak nitelikte TC kimlik no taşıyan nüfus kayıt örneği ibraz edilmelidir.

Bu maddeye ilişkin değişiklik: 7.10.2015 tarihli YSK kararıdır, BU SEÇİMLERDE GEÇERLİDİR:

Yurt Dışı Seçmen Kütüğüne kayıtlı seçmenlerin de, Yurt İçi Seçmen Kütüğüne kayıtlı seçmenler için aranan belgeler (Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan; nüfus cüzdanı, resmî dairelerce verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, avukat, noter ve askerî kimlik kartı gibi kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli, resmî nitelikteki belgelerden biri) ile oy kullanmalarının mümkün olduğuna, 07/10/2015 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Oy verirken:

3. Seçmenler sandık kurulundan aldıkları pusula ve zarfların üzerindeki mühürlerin tam olduğunu kontrol etmelidirler. Pusulalarda 1 (sandık kurulu mührü) zarflarda 2 mühür (Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu ve Sandık kurulu mührü) ve TC Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunmalıdır. Kullanılan sandık mührünün o sandığa ait mühür olduğuna, silik olmadığına, üzerindeki sandık numarasının okunduğuna dikkat edilmelidir.

4. Oy verme kabinine fiziksel engelliler haricinde herkes tek başına girmelidir. Sandık kurulu başkan/üyeleri hiçbir halde seçmene yardım içim oy kabinine girmemelidir.

5.Oy verme kabinine cep telefonu/fotoğraf makinesi gibi görüntü alabilen/haberleşme sağlayan cihazlarla girmek yasaktır ve bunun cezası vardır.

6.Seçmen herhangi bir nedenle ikinci bir oy pusulası ya da zarf alamaz.

7.Oyunu kullanan seçmen pusulayı katlayıp zarfın içine koyar, zarfı yapıştırarak kapatır ve sandığa atar.

8.Oyunu atan seçmen, seçmen listesine imzasını atar ve kimliğini sandık kurulundan teslim alır.

VI. OY KULLANIMI

Bu seçimde ilk bir haftanın sonunda Almanya genelinde 93007, Avrupa genelinde 111939 oy kullanılmıştır. 25. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde kullanılan oy Almanyada da yaklaşık 93000 civarındadır. Seçimin bu sefer bir hafta daha az olduğunu düşünürsek, eğer katılım önümüzdeki günlerde aynı oranda devam ederse, geçen seçime kıyasla biraz daha az olabileceğini düşünüyoruz. Öte yandan bazı seçim bölgelerinde geçen seçime kıyasla sandık sayısının arttırılması, vatandaşların fazla yığılma olmadan oy kullanılmasını kolaylaştırmıştır. Bunu gözünde bulundurursak geçen seçime kıyasla daha fazla sandık kurulmuş olan seçim bölgelerinde bir günde daha fazla oy kullanılabilceğini öngörebiliriz.

Gurbetin Oyları Almanya ekibi- Almanya'nın Oyları olarak, potansiyel gönüllülere seçimin sona ereceği 25 Ekim tarihine kadar istedikleri herhangi bir (veya birkaç) gün bizimle birlikte çalışabileceklerini hatırlatırız.

Gurbetin Oyları'na gönüllü olmak için: www.gurbetinoylari.com/gonullu